

6: Bibelske uttrykk

Vi har snakket om betydningen av å kommunisere vår kjærlighet til Gud gjennom fysiske uttrykk, og det er viktig å merke seg at fysiske uttrykk i tilbedelse ikke er noe den moderne lovsangskulturen har diktet opp. Tvert imot – det er noe Gud selv omtaler i sitt Ord. I Bibelen finner vi mange ulike uttrykk for tilbedelse, og befalinger om å lovprise ham på ulike måter. Bibelen bruker flere forskjellige ord både på hebraisk og gresk for å uttrykke ulike former for tilbedelse og lovprisning. Men når vi leser i Bibelen på engelsk eller norsk, står det kanskje bare "praise", "give thanks", "lovpris" eller "tilbe", og dermed går vi noen ganger glipp av den fullstendige betydningen av ordet. Bak de opprinnelige hebraiske og greske ordene finner vi et vell av betydninger som viser oss hvordan tilbedelse ser ut i forskjellige sammenhenger. I dette kapittelet skal vi se på de sju hebraiske ordene som oftest er brukt i Bibelen for å beskrive tilbedelse. Vi skal ta et lite ordstudium ved hjelp av det hebraiske leksikonet og Strongs ordbok¹ for å gå dypere inn i betydningen av disse ordene og finne ut hvordan Gud ønsker å bli lovprist og tilbedt.

SHABACH

Shabach betyr å prise Gud høyløyd, å rope, triumfere, skryte. Her er noen bibelvers der ordet *shabach* er brukt om lovprisning.

Salme 63,4

*For din miskunn er bedre enn livet. Mine lepper skal **synges din pris (shabach)**.*

Salme 145,4

*Frels oss, Herre, vår Gud, sank oss inn fra folkene så vi kan prise ditt hellige navn og uredde **lovsynge (shabach)** deg.*

Salme 106,47

*Slekt etter slekt **priser (shabach)** dine gjerninger og forteller om dine storverk.*

¹ Du finner disse ordbøkene og andre ressurser og verktøy på www.blueletterbible.com

Når vi leser disse versene ut fra forståelsen om at lovprisning er et uttrykk for høylydt skryt, ser vi et klarere bilde. Når vi shabach Gud, gir vi høyt og tydelig uttrykk for hvem Gud er. Vi proklamerer storverkene han har gjort, til neste generasjon. Vi skammer oss ikke over vår Gud – vi roper ut hans godhet til verden og skryter av ham.

Noen ganger når vi tilber og lovpriser Gud, kan vi føle behov for å rope. Hvis Den Hellige Ånd leder deg til å gjøre det, så bare rop ut. Du kan aldri vite hva lydigheten din kan føre til. Bare se på kraften i ropet da Gud ga Israel spesifikke instruksjoner om å gå rundt Jeriko. På riktig tidspunkt skulle de blåse i trompeter og rope i kor. De adlød Gud ved å rope, og dermed kunne de innta byen slik Gud hadde lovet dem.

Jeg jobber i en organisasjon som heter Sounds of the Nations som er ledet av Dan McCollam. For noen år siden var noen av våre folk på et møte på Fiji. Dan har fortalt at den åndelige atmosfæren i møtet på et tidspunkt virket fullstendig død, men selv om de ikke følte for å gjøre det, fulgte de Guds ledelse om å rope. Det var akkurat som om noe åndelig måtte brytes. Det virket som ropet varte i et kvarter, og Guds nærvær kom inn i ropet, og hvert eneste menneske i rommet ble helbredet. Det var både blinde og døve der, og personer med psykiske problemer. Alle sammen ble helbredet. Det anslås at rundt 2000 helbredelser skjedde på det ene møtet. De lyttet til Den Hellige Ånd, skjøv sine egne følelser til side og responderte i lydighet. De lot Gud få gjøre det han ville, og rommet ble fylt av en himmelsk atmosfære.

For ikke så lenge siden hadde jeg en drøm om Jesse Karanja. Mange av dere vet sikkert hvem han er. Han leder bønnesenteret Mizpah Prayer Center i Kenya. Han har besøkt Norge mange ganger. Han har bedt og forkynt på forskjellige steder i landet, og han har tro for at Gud skal sende vekkelser og forløse Guds rike over denne nasjonen. Bønnesenteret hans har dessuten gått spesifikt i forbønn for Norge i årevis. I denne drømmen sto Jesse på et gatehjørne et eller annet sted i Norge og forkynte om det å tilbe Gud. Han sa: "Nordmenn, dere må lære å tilbe! Noen ganger må vi bare tilbe ham ved å rope. Guds nærvær er i ropet!"

Da jeg våknet, følte jeg Guds nærvær veldig sterkt. Jeg deler dette med dere fordi jeg føler at det er viktig. Vi må ikke være redde for å prise Gud ved å rope, eller ved å skryte av ham. Hva ønsker Gud å gjøre i Norge gjennom **shabach**-lovprisning? Jeg vet ikke ennå, men kanskje trenger vi å være oppmerksomme på hans nærvær og respondere når han leder oss i dette, for å få se det.

ZAMAR

Zamar betyr å prise Gud ved å spille godt på strengene eller berøre delene på et musikkinstrument, å spille på det, skape musikk akkompagnert av en stemme, å feire med sang og musikk. Her er noen skriftsteder der ordet *zamar* er brukt.

Jesaja 12,5

Syng (zamar) for Herren, for han har gjort storverk, gjør dette kjent over hele jorden!

Salme 138,1

Jeg vil takke deg av hele mitt hjerte, **syng og spille (zamar)** foran guder.

Salme 144,9

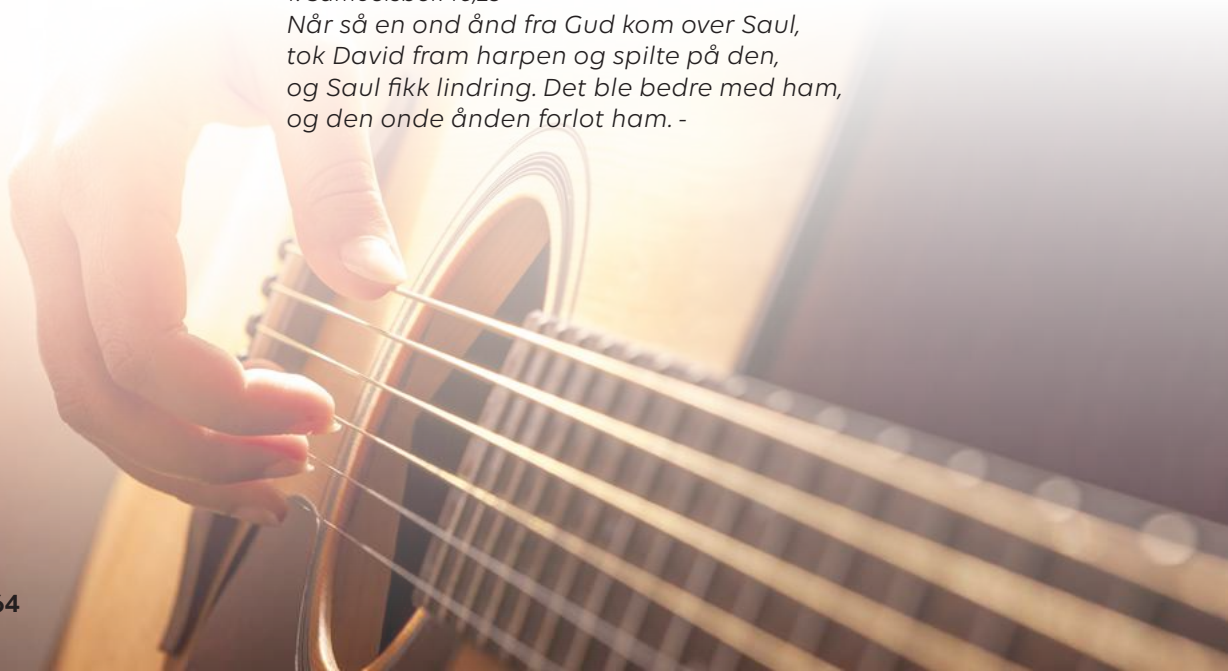
Gud, jeg vil synge en ny sang og **spille (zamar)** for deg på tistrenget harpe.

Jeg synes det er interessant å se at dette ofte bare oversettes med å "syng" selv om det også betyr å spille på et instrument. Hvis du er musiker, så pass på at du ikke forsømmer dette uttrykket for tilbedelse. Gud elsker å høre deg tilbe med instrumentet ditt. Noen ganger kan et instrument kommunisere det som rører seg i hjertet, bedre enn ord. Gud kan også bruke spillingen din til å berøre andres hjerter med sin ånd.

Vi ser at David i Bibelen spilte på en harpe for Saul når Saul hadde vært plaget av en ond ånd. Guds ånd kom og salvet Davids spilling, og lindret Sauls plager.

1. Samuelsbok 16,23

Når så en ond ånd fra Gud kom over Saul,
tok David fram harpen og spilte på den,
og Saul fikk lindring. Det ble bedre med ham,
og den onde ånden forlot ham. -

TIL LOVSANGSLEDERE OG LOVSANGSTEAM:

Instrumentet ditt er et mektig redskap du kan bruke for å male et bilde av Gud i tilbedelsen, og berøre andres hjerter slik at de gir respons til ham. Hvis du er oppmerksom på Guds ånd mens du spiller, kan du samarbeide med Gud om det han vil forløse i atmosfæren, og la ham gjøre det gjennom musikken du skaper.

Legg også merke til en av definisjonene i Strongs ordbok, der zamar defineres som å "spille godt" på et instrument. Dette viser oss at vi kan tilbe Gud ved å gi ham evnene våre og bruke tid og krefter på å øve opp ferdighetene våre og bli dyktige musikere.

TOWDAH

Towdah er et lovprisningsoffer, et takkeoffer. Det kan også bety å løfte hendene som en anerkjennelse av sannheten du tror på; det innebærer beundring og bekjennelse. Her er noen av skriftstedene som omhandler *towdah*.

Salme 100,4

*De skal slakte **takkoffer (towdah)** og fortelle om hans gjerninger med jubel.*

Salme 107,22

*Den som ofrer **lovsang (towdah)**, gir meg ære.*

Salme 50,23a

*Kom gjennom portene hans med **takkesang (towdah)**, inn i forgårdene med lovsang! Lov ham, velsign hans navn!*

Disse ordene sier noe om at Gud elsker at vi tilber ham selv om vi ikke føler for det. Når vi gir ham et lovprisningsoffer, sier Gud at vi ærer ham. Dette ordet uttrykkes ved å løfte hendene i anerkjennelse av troen vår på ham. Du trenger ikke å føle hans nærvær for å løfte hendene. Og vi leser i Salme 100,4 (som vi ofte bruker i tilbedelse) at vi går gjennom hans porter med takkesang, med *towdah*. Vi kommer inn i hans nærvær og gir ham takk med løftede hender. Jeg tror dette ordet og dette skriftstedet er viktige nøkler for oss. Hvis du ikke føler Guds nærvær, kan du løfte hendene i anerkjennelse av ham og gi ham takk. Da kommer du "gjennom porten" og kan bli mer oppmerksom på hans nærvær. Det er godt å innse at det å løfte hendene ikke trenger å være et følelsesmessig uttrykk for tilbedelse, men kan være et veldig logisk uttrykk for bekreftelse av det du tror på.

TEHILLAH

Tehillah betyr å synge *halal* (et ord vi skal komme tilbake til), høyt og i glede, en ny sang, en spontan lovsang som opphører Gud gjennom sangen. Her er noen av skriftstedene som bruker ordet *tehillah*.

Salme 34,2

Jeg vil velsigne Herren til alle tider, alltid

lovsynge (tehillah) ham med min munn

Salme 40,4

*Han la en ny sang i min munn, en **lovsang***

(tehillah) til vår Gud. Mange skal se det og

frykte og sette sin lit til Herren.

Salme 149,1

*Halleluja! Syng en ny sang for Herren, en **lovsang***

(tehillah) der de trofaste samles!

Salme 66,2

*Spill og syng til ære for hans navn, gi ham **pris***

og ære (tehillah)!

Salme 22,4

Men du er Den hellige, som troner over Israels

lovsang (tehillah).

Dette er et av mine yndlingsord for lovprisning, for det beskriver en type lovprisning der Gud kommer og setter seg ned. Se på Salme 22,4. Det hebraiske ordet for "troner", er *yashab* som betyr å oppholde seg, bli værende, sitte, forbli. Når vi glade synger en ny sang til Guds pris, kommer han og setter seg i lovprisningen. Det er som om vi bygger en trone av lovprisning der Gud kan sitte. Han elsker å høre de spontane sangene som kommer fra våre hjerter.

Du har kanskje erfart dette selv, at Guds nærvær oppleves sterkt under spontan lovprisning. Det er *tehillah*. Neste gang det skjer, vet du at det er Gud som oppfyller det Bibelen sier han kommer til å gjøre når vi lovpriser ham. La oss prise Gud med jubelrop så han med glede kommer og blir værende hos oss og manifesterer seg iblant oss. Vi kan også lese i et av skriftstedene ovenfor at mange skal se det og sette sin lit til Herren. Vår **tehillah**-lovprisning er ikke bare ment for gudstjenesten. Den skal bidra til at verden ser Gud. Hans nærvær skaper en lengsel i menneskers hjerter om å bli kjent med ham.

BARAK

Barak betyr å velsigne, knele ned i ydmykhet og med et knust hjerte. Det innebærer å vise ærefrykt overfor Gud som en tilbedelseshandling. Dette ordet brukes også når Gud velsigner sitt folk. Her er noen av skriftstedene der ordet *barak* er brukt.

Salme 103,1

Velsign (barak) Herren, min sjel! Alt som i meg er, **Velsign (barak)** hans hellige navn.

Salme 95,6

Kom, la oss knele og kaste oss ned,
bøye kne (barak) for Herren, vår skaper!

Salme 63,5

Slik vil jeg **velsigne (barak)** deg hele livet og løfte hendene i ditt navn.

1 Mos 1,22

Gud **velsignet (barak)** dem og sa: «Vær fruktbare og bli mange og fyll vannet i havet! Og fuglene skal bli mange på jorden.»

Salme 112,2

Hans ætt blir mektig i landet, den rettskafne slekt blir **velsignet (barak)**.

Vi ser at dette knelende uttrykket er et tegn på ydmykhet og ærefrykt for å velsigne Gud. Jeg synes også det er veldig vakkert at Gud velsigner oss og gir oss verdi ved å bruke det samme ordet.

YADAH

Yadah betyr å peke på med utstrakte hender, å gi takk og ære med løftede hender. Dette ordet blir som regel brukt som en respons på det Gud har gjort eller gjør. Her er noen av de mange skriftstedene som bruker ordet *yadah*.

Esra 3,11

*De stemte i med lov og **takk (yadah)** til Herren:*

«Han er god, evig varer hans miskunn mot

Israel.» Og hele folket jublet høyt og lovet

Herren fordi grunnvollen til Herrens hus var lagt.

Salme 139,14

*Jeg **takker (yadah)** deg for at jeg er så*

underfullt laget. Underfulle er dine verk, det vet

jeg godt.

2 Krøn 20,21

Etter å ha rådført seg med folket valgte han ut

sangere som skulle lovprise Herren i hellig prakt.

De dro ut i spissen for krigerne mens de sang:

*«**Pris (yadah)** Herren, evig varer hans miskunn!*

Det siste skriftstedet jeg har nevnt her, er fra historien der kong Josjafat setter tilbederne foran hæren og Gud kjemper for dem ved å få fiendene til å slåss mot hverandre. Det som er så interessant her, er at ordet som er brukt om sangen deres, er *yadah*. Kan du forestille deg denne gruppen med tilbedere som står foran fienden, kanskje med løftede hender (det internasjonale tegnet på at man overgir seg) mens de takker Gud og synger en kjærlighetssang til ham? Det så kanskje latterlig ut, men Gud var med på det som skjedde.

HALAL

Halal betyr å være tåpelig på en skrålende måte, å skryte, feire, å utstråle lovprisning som vises utenpå. Dette er den mest brukte formen for lovprisning i Bibelen. Her er noen av de mange skriftstedene der vi finner ordet *halal*.

Salme 149,3

*De skal **prise (halal)** hans navn med dans, spille for ham på trommer og lyre.*

1. Krøn 16,4

*Han satte noen av levittene til å gjøre tjeneste foran Herrens paktkiste, til å påkalle, takke og **lovsynge (halal)** Herren, Israels Gud.*

Salme 22,24

*Dere som frykter Herren, **lov (halal)** ham! Hele Jakobs ætt, gi ham ære! Ha ærefrykt for ham, hele Israels ætt!*

Når vi *halal*-priser Gud, gir vi ham lovprisning som vises. Vi ser at kong David ga et eksempel på denne typen lovprisning i 2. Samuelsbok, kapittel 6. Da han brakte paktkisten tilbake til Israel, var det med mye feiring og dans og jubel. Da konen hans kritiserte ham for dansingen, reagerte han kraftig og sa at han kunne fornedre seg enda mer enn dette. Han satte Guds nærvær i sitt eget liv høyere enn andre menneskers mening, til og med sin egen kones. Vi ser også at David utpekte tilbedere som skulle tjenestegjøre for Herren rundt paktkisten med *halal*-lovprisning.

Dette radikale uttrykket for lovprisning er brukt oftere enn alle de andre formene for lovprisning i Bibelen. Jeg tror dette er den måten Gud aller helst vil tilbes på. Gud vil at vi skal legge av oss all vår verdighet og all menneskefrykt, og verdsette ham høyere enn noe annet ved å tilbe ham av all vår kraft.

Jeg har forståelse for at vi kan være på ulike steder når det gjelder tilbedelse, og at vi alle har ulik grad av åpenbaring av Gud. Kanskje er du ikke klar for å kaste alle hemninger og danse som en gal for Gud. Du tenker kanskje at "dette er ikke meg, jeg er ikke den typen som gjør slike

ting". Vi skal snakke om ulike personlighetstyper og kulturer knyttet til tilbedelsesuttrykk i de kommende kapitlene, for dette er noe vi må ta med i betraktningen. Din form for halal kan begynne med å bare løfte hendene. For deg er det kanskje et veldig stort skritt, men det er greit – bare begynn der. Tilbedelse koster oss som regel noe. Kanskje koster det deg litt verdighet å gå ut av komfortsonen og bli mer uttrykksfull i tilbedelse og lovprisning. Men etter hvert som du skritt for skritt begynner å følge Den Hellige Ånds ledelse og hans ord, kommer han til å gi deg mot og hjelpe deg. Ikke glem at målet vårt er å tilbe i ånd – ved å lytte og respondere på Den Hellige Ånd– og i sannheten om hvem han er og hvem vi er.

Jeg vil oppmuntre deg ved å si at Gud aldri forventer at vi skal gjøre noe han ikke har gjort eller gjør selv. I Sefanja 3,17 står det:

*"Herren din Gud er hos deg, en helt som frelser. Han **fryder** og gleder seg over deg og viser deg på ny sin kjærlighet."*

Et annet ord det er gøy å studere, er verbet å *fryde seg*. På hebraisk er det *giyl*, som betyr å hoppe og sprette av glede og svinge seg rundt på grunn av en sterk følelse. Ja, Gud har sterke følelser for deg, og han danser over deg. La det bildet synke inn og skape en respons i hjertet ditt i form av lovprisning. Han fortaper seg i tanken på sin kjærlighet til deg. Det lovprisningsordet han liker aller best, er *halal* fordi det er nettopp det han selv gjør over deg!

Jeg ba Ester F. Aarsland, som har reist sammen med meg som en del av Disciples of Worship og nå leder nettverket "Dans for Jesus" i Norge, om å fortelle litt om sin erfaring med dans i tilbedelse.

"Som danser var det naturlig for meg å bruke kroppen og uttrykke meg gjennom dansen, og som tenåringsbarn begynte jeg å bruke dans i tilbedelsen. Det tok ikke lang tid før folk kom bort til meg og fortalte at Gud hadde rørt hjertene deres gjennom min dans. Noen av dem var nesten på gråten, og jeg begynte å innse at dans ikke bare rører ved Guds hjerte, men at Gud bruker dansen til å røre ved andre menneskers hjerter. Da jeg reiste rundt i Norge med Disciples of Worship, hadde jeg det store privilegiet å lede danseseminar med alle slags mennesker fra ulike bakgrunner og generasjoner. Når de trådte ut av komfortsonen og begynte å bevege kroppen, opplevde mange å få en berøring fra Gud. Noen ble helbredet følelsesmessig, og andre opplevde til og med fysisk helbredelse. Jeg kommer aldri til å glemme de store, tøffe guttene i Nord-Norge som kom til et av seminarene jeg holdt. De greide å sette imaget sitt til side og komme i kontakt med Gud gjennom dans. Det ble forløst et nytt nivå av frihet i tilbedelsen deres.

Som leder av Dans for Jesus kommer jeg i kontakt med mange dansere i Norge, og jeg ser så mange som føler seg ledet av Gud til å begynne å danse når de tilber. Men de føler seg ofte mismodige eller usikre fordi de står alene og ikke har noen som støtter dem. I Norge er det ikke så vanlig å danse i tilbedelse ennå, så det kan være en åndelig kamp. Målet mitt med Dans for Jesus er å bygge opp et nettverk, slik at vi kan stå sammen og støtte, inspirere og utruste hverandre ved å bruke dansen og kroppen vår til å prise Gud. Det er det som ligger meg på hjertet. Når vi danser for Gud i tilbedelse, kan det forløse et nytt nivå av frihet i den felles tilbedelsen, og endre atmosfæren i rommet. Jeg ser på dette nettverket som en gruppe pionerer som går foran og viser vei for andre, slik at de kan oppleve større frihet i tilbedelsen både i menighetene og regionalt i Norge. Til frihet har Kristus frigjort oss. Jeg tror en av nøklene til denne friheten er å slippe taket i menneskefrykt og gi kroppene våre som et levende offer ved å bruke dem som et uttrykk for tilbedelse."

TIL LOVSANGSLEDERE OG LOVSANGSTEAM:

Bibelen oppfordrer oss til å prise Gud på ulike måter, og som lovsangsledere kan vi invitere forsamlingen til å bruke disse uttrykksformene ved å oppmuntre dem til det. Men ingen ønsker å gjøre noe bare fordi de får beskjed om å gjøre det. Vi må gi dem en grunn og vise dem hensikten med de ulike formene for lovprisning. Det kan være lurt å bruke litt tid mellom to sanger på å fortelle hvorfor vi løfter hendene, og at det er et uttrykk for tro eller et lovprisningsoffer. Du kan godt sitere et bibelvers. Kanskje føler du deg ledet til å dele et vitnesbyrd om hva Gud har gjort, og la menigheten respondere ved å rope eller prise Gud på andre måter. Målet er ikke å lede andre inn i påtatte og falske uttrykksformer, men å forløse frihet over dem til å uttrykke Guds verdi i tilbedelse. Vi vil at de skal respondere på Gud, og ikke bare på det vi sier. Når vi viser dem Gud, kommer tilbedelsen av seg selv. Det kan være et sterkt øyeblikk i tilbedelsen når lovsangslederen er lydhør for Guds ånd og leder forsamlingen i en felles tilbedelseshandling.

Bruk litt tid på egen hånd og tenk gjennom spørsmålene nedenfor, og del deretter refleksjonene dine med resten av gruppen.

Spørsmål til refleksjon og samtale:

1. Hvilket hebraisk ord for lovprisning som er nevnt i dette kapittelet, uttrykker du oftest selv? Hvilket ord er mest utfordren for deg? Hva er grunnen til det?
2. Les 2. Samuelsbok kapittel 6. Her får vi høre om David som prøver å frakte paktkisten, som rommet Guds nærvær, tilbake til Israel. Da den endelig var kommet tilbake, "halal"-priste David Gud av all sin kraft og på bekostning av sin verdighet fordi han verdsatte Guds nærvær så høyt. Tenk gjennom hvor høyt du verdsette Guds nærvær i ditt eget liv og i menigheten. Hvordan ser din "halal"-lovprisning ut?
3. Som lovsangsledere og lovsangsteam – hvilket uttrykk for lovprisning skulle dere gjerne sett mer av når menigheten tilber i fellesskap? Hva er det vanligste uttrykket for lovprisning dere ser i menigheten akkurat nå? Snakk sammen om hva dere kan gjøre for å hjelpe forsamlingen med å gå dypere i tilbedelsen. Hvilke kreative måter kan vi lede mennesker på i digital lovsang? Hvordan kan vi få andre til å uttrykke ekte tilbedelse? Hvilke kreative måter kan vi lede mennesker på i digital lovsang? Hvordan kan vi få andre til å uttrykke ekte tilbedelse?

Oppgaver:

1. Velg et av skriftstedene i dette kapittelet og gjør et ordstudium. Jeg liker å bruke nettsiden www.blueletterbible.com som en hjelp til å granske og forstå konteksten og de greske og hebraiske ordene i et vers. Søk opp et vers og klikk på "Tools", så får du se en forklaring av alle ordene i verset og kilder til mer informasjon. Hvis du klikker på Strongs definisjonsnummer for hvert enkelt ord, finner du en skattekiste med opplysninger om hvordan det greske eller hebraiske ordet er brukt, og de ulike betydningene. Kos deg!
2. Nå kan du velge ut ett av disse hebraiske ordene og øve deg på å praktisere det. Sett på litt lovsangsmusikk eller finn fram et instrument og bruk kroppen din for å uttrykke den formen for tilbedelse som ordet uttrykker.